

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 1

08 Haziran 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.00

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Fatma BENLİ (İstanbul)

SÖZCÜ: Erkan KANDEMİR (İstanbul)

KÂTİP: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleriimiz, değerli uzmanlarımız; tekrar hepiniz hoş geldiniz.

Bugün Ankara Sincan Çocuk Cezaevinde incelemelerde bulunduk. Çocuklarımızın, suça sürüklenen çocukların, yani çocuk hukukuna göre “çocuk suçlular” demiyoruz, “suça sürüklenen” çocuklar diyoruz. Onların kalmış oldukları şartları yerinde inceleme fırsatı bulduk ve biraz sonra da Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcımız ve yine Adalet Bakanlığı Mağdur Hakları Daire Başkanlığından tetkik hâkimi arkadaşımız bizlere birer sunum yapacaklar. Milletvekillerimizin, Komisyon üyelerimizin de bu konudaki, incelemeler sırasında görmüş olduğu hususlarla alakalı ya da yine suça sürüklenen çocuklar ve onların cezaevi şartlarıyla ilgili soruları varsa bunlarla alakalı soruları da cevaplayacaklar.

Bu anlamda Türkiye’de, Ankara’da çocuk cezaevi şu şartlarda olan, İzmir’de ve İstanbul Maltepe’de var. Önümüzdeki günlerde de aynı şartlarda Türkiye’nin değişik yerlerinde bu cezaevleri açılacak ve bunların sayısı çoğaldıkça standartlara uygun, özellikle çocuk koruma hukukuna uygun, çocuk haklarına uygun, onların infaz sürecini hukuka uygun bir şekilde çekmeleri anlamında şartlar gün geçtikçe iyileştiriliyor. Burada gördüğünüz özet olarak benim söylemek istediğim bu.

Bizim Komisyonumuz 21 Nisanda çalışmalarına başlamıştı. Çocuklara yönelik her türlü istismar olaylarının araştırılmasına ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesine yönelik çalışmalarımızı yaklaşık elli güne yakındır sürdürüyoruz. Bu süre içerisinde ilk toplantılarımızdan itibaren konunun akademik boyutunu ortaya koymak için üniversitelerimizden akademisyenlerimizi dinlemiştik. Bu alanda çocuk istismarıyla ilgili faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin bir kısmını dinledik, yine dinlemeye devam ediyoruz. Yine, konunun ilgili bakanlıkları, Aile Bakanlığı yetkililerini dinledik, Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerini dinledik, Adalet Bakanlığı yetkililerini de bugünkü bu toplantıda dinlemiş olacağız. Aynı zamanda daha önceki haftalarda da çocuk izlem merkezinde ziyaretlerimiz, incelemelerimiz olmuştu, onunla ilgili tespitlerimizi de inşallah raporumuza yansıtmış olacağız. Yine, çocukların cezaevi şartları çok önemli, bu da bizim raporumuza yansıtacağımız hususlardan, önemli hususlardan birisi olacak. Bundan sonra da yine yerinde incelemelerimize devam edeceğiz.

Şimdi, toplantıda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden Genel Müdür Yardımcımız Ali Yıldız var. Ceza İşleri Genel Müdürlüğünden Mağdur Hakları Daire Başkanlığından tetkik hâkimi Ramazan Gürkan var. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğünden tetkik hâkimi Seçil Parkan, istatistikçi Ali Güzel, istatistikçi Mehmet Raşit Şahin, Bilgi İşlem Daire Başkanlığından uzman Mehmet Postgören var. Aynı zamanda bu cezaevinde görev yapan, çocuklarla görüşen psikologlarımız var, sosyal hizmet uzmanlarımız var. Sizin sorularınız ışığında belki onların da toplantıya katılımı, belki onların da bazı açıklamalarda bulunma ihtiyacı olabilecek, o nedenle onları da hazır bulundurduk burada.

Şimdi, Genel Müdür Yardımcımız Ali Yıldız’a ben sözü veriyorum.

Biraz özetleyerek, özellikle çocuk istismarını biraz daha, yani bizim Komisyonumuzun çalışma alanlarına yoğunlaşarak... Komisyonumuzun konusu evet çocuk hukuku genel anlamda baktığınız zaman. Hızlı bir şekilde özetlersek sorulara zaman kalması açısından...

Buyurun Ali Bey.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Evet, efendim, öncelikle kurumumuza, kurumlarımıza bu ziyaretiniz sebebiyle çok teşekkür ediyoruz. Medis Araştırma Komisyonu Başkanı ve değerli üyelerine tekrar hoş geldiniz diyorum. Yine, uzman arkadaşlara ve mesai arkadaşlarıma güzel bir çalışma diliyorum.

Siz de ifade ettiniz, aslında anlatacak olduklarımızı gezmiş olduk. Yani ben hâkimim, aslında hâkim kökenliyim, keşif yapmış olduk aslında. Keşif de hâkimin bizzat delile dokunmasıdır, aslında dokunduk ama ben o çerçevede sunumu yine de kısaltmaya çalışacağım. Özellikle genel tabloyla, genel olarak hangi durumlardan bahsetmek lazım, Türkiye genelinde neler var, onlarla alakalı hususları özellikle vurgulamak suretiyle sunumumu tamamlamak istiyorum.

Takdim planımızda mevzuat, genel istatistiki bilgiler, fiziksel koşullar, personel durumu, çocuklara yönelik yürütülen çalışmalar, kurumlar arası iş birliği, personel eğitimleri ve denetim mekanizmalarını biz akış olarak belirlemiştik.

Bu tabloyla başlamak istedik. Bu tablo... Aslında bizim 6 Haziran itibarıyla Türkiye Ceza İnfaz Kurumlarında 12-18 yaş aralarında kalan toplam hükümlü ve tutuklu çocuk sayımız 2.538. Şu an böyle bir mevcutla karşı karşıyayız. Tabii ki cezaevleri de çok zor yerler, hele çocukları konuşuyorsak daha da hassas olmamız gerekiyor. Ondan kaynaklı olarak biz özellikle çocukların özel durumlarından, hassas gruplarından, grup olmaları sebebiyle çok daha farklı yaklaşımlar içerisinde olmamız gerektiğini biliyorduk, sistem olarak da buna ilişkin hem fiziksel hem eğitim hem personel çalışmalarını yürüttük. Amacımız burada suça ulaşmış, suça

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 2

sürüklennmiş çocukların yeniden topluma kazandırılması. Bütün faaliyetlerimizin, bütün eylemlerimizin en sonunda hedef noktası yeniden onları topluma buluşturmak.

Suç olgusu aslında hepimizin, belki de bu masa etrafında bulunan herkesin kıyından köşeden defaatle geçtiği olgular. En basit hâliyle, çocukları konuştuğumuzda, 12-13 yaşında komşumuzun bahçesinden erik aldığımızda -hepimiz buna "hırsızlık" demiyoruz ama kanun buna "hırsızlık" diyor- komşumuz diyelim ki sıkıntılı bir kişi ve bizi şikâyet etti ve biz artık bir hırsız olarak bir ömür boyu yaşamak durumunda kalabiliriz. Yani, dolayısıyla bu kadar yakınız aslında suça. O yüzden, biz ne olursa olsun ünlü bir hukukçumuzun dediği gibi "Suçluyu kazı altından insan çıkar." felsefesinden hareketle bütün yaklaşımlarımızı bunun üzerine yürütüyoruz, çocuğun yüksek yararı.

Mevzuat anlamında, uluslararası sözleşmelerimiz, Birleşmiş Milletlerin bu konuya ilişkin standartları ve kurulun kuralları, özellikle Havana Kuralları ve Pekin Kuralları bizim bu konuda uluslararası dayanaklarımız. Yine, kendi mevzuatımızda İnfaz Kanunu, tüzüğümüz ve daha alt yönetmelik ve genelgelerimiz var buna ilişkin dayanak yaptığımız.

İstatistiki bilgilerden başlayacak olursak sayılara, 2007'yle başladık ama aslında 2002'de bile, 2002 rakamı bile çocuklar açısından 2 bin civarında Türkiye'de. Şu anda 2016'da bu ay itibarıyla yine aynı rakamdayız. 2002'de muhtemelen mevcudumuz 50 bin civarındaydı, 50 binde 2.500, yaklaşık 2 bin civarında çocuk mevcudu varken Türkiye cezaevlerinde, aradan geçen onca yıldan sonra aslında şu an genel mevcudumuz 192 bin yaklaşık Türkiye'de. 192 binde şu an 2.500'deyiz, oransal olarak hızlı bir şekilde, aslında oran olarak da azalıyor, yani bu genel hükümlülerin çocuk hükümlü ve tutuklulara oranı her geçen gün bir azalma eğiliminde, bunu özellikle vurgulamak istiyoruz. Bu, işte rakamlarımız, ifade edildiği gibi, 2010'da 2.100 kişi -çocuk anlamında- 2016'da bugün itibarıyla 2.538 ve 192 bine 2.500.

Suç türleri itibarıyla -biraz hızlı geçiyorum, eğer şey olursa bu arada da soru alabiliriz tabii ki- daha çok mala karşı suçlar. Bu yıllık istatistik olduğu için, 2015 yılının istatistiği bu. Yani yaklaşık 2.400 dersek, 2.400 çocukla ilgili suç türleri bunlar. Yani mala karşı suçlar, uyuşturucu, şahsa karşı suçlar ve cinsel suçlar olarak ifade ediliyor ve diğerleri, terörle bitiriyoruz. Yani bu şekilde bir suç sıralamamız var türler itibarıyla.

BAŞKAN – Biraz hızlı geçtik de...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Terör ve diğer ne kadar?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Diğer suç türleri 466.

BAŞKAN – Cinsel?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Cinsel 943, şahsa karşı suçlar 1.097, uyuşturucu 1.113, mala karşı suçlar, hırsızlık ve türevleri, onlar da 4.120 olarak kayıtlarımızda.

Yaş olarak da 12-15, 16-18 yaş grubu var. Daha çok bu sayının 2.039'u 16-18 yaş grubuna tekabül ediyor. 12 ve 15 yaş arası mevcuttaki durum 355 olarak...

Fiziksel koşullar başlığımız var. Tabii ki ilk önce mekânların Sayın Komisyonunuzun da gündeminde olan istismları önlemeye müsait olması lazım. Yani fiziksel mekânları ilk önce buna özgü yapmamız gerekiyordu, bundan kaynaklı olarak şu an içinde bulunduğumuz kurumun üstün bir görünüşü, bu ceza infaz kurumunun bu şekilde bir yapısı var, girerken daha ifade etmişim, bu bize ait bir yapı. Tabii ki Avrupa'dan veya diğer gelişmiş ülkelerden gördüğümüz modellerden esinlenmek suretiyle kendimizin yaptığı, bize özgü bir model çocuk eğitim evi.

Türkiye'de çocuklar iki tür fiziksel anlamda cezaevinde kalıyorlar, hatta üç tür diyelim. Bir tanesi, içinde bulunduğumuz çocuk eğitim evleri, mahkûm olan çocukların kaldığı kurumlar. Yani mahkûmiyet kararı kesinleşmiş, her şeyiyle artık infazının yapıldığı kurumlar.

Diğerleri, bir önceki gezdiğimiz kurum, çocuk kapalı kurumları, onlar tutuklu çocukların kaldığı kurumlar, iki tür kurum var. Bir de diğer normal ceza infaz kurumlarının çocukları barındırdığımız bölümleri var.

Yine Başkanım ifade etmişsiniz, şu an çocuk kapalı olarak Ankara, İstanbul ve İzmir'de de 3 tane kurumumuz var. Yaklaşık bu kurumların kapasitesi 300-350 civarında. Eğitim evleri, şu an içinde bulunduğumuz kurumdan iki tane var, bir tanesi Ankara burası, diğeri İstanbul, yeni açıldı. İstanbul Ümraniye yerleşkesinde çocuk eğitim evi olarak...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Kapasite ne kadar eğitim evlerinin?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Eğitim evlerinin kapasitesi, burası 144, İstanbul 100 civarında, o da 144.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Diğer cezaevlerinin çocuklarla ilgili bölümleri ne kadar?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şöyle, o da aslında bizim bir sorunumuz, onu da arz edeceğiz tabii, şimdi, hemen biraz sonra ifade edeceğiz.

Buraların fiziksel mekânları olarak belki ilk önce söylenmesi gereken husus, kesinlikle her bir çocuk tek başına kalacak. Ne zaman? Sadece uyku vakitlerinde. Yani bu tek başına kalma direkt söylendiğinde "Tecrit mi?" sorusu gündeme gelebiliyor. Tecritle hiçbir şekilde alakası yok. Yani şöyle düşünüyoruz biz bunu, bir otele gittiniz, akşam kalacaksınız, tek kişilik bir odada mı kalmak istersiniz, iki kişilik mi kalmak istersiniz? Aslında tam da bunu ifade ediyor, sadece yattıkları vakitte tek kişilik odalarda kalıyorlar, diğer zamanlar yine gezdiğimiz kurumlarda gördüğünüz gibi eğitim ve iyileştirme faaliyetleri için yapılmış sportif, eğitim alanları, atölyelerden oluşan kurumlar.

Bunu geçiyorum, işte dolaştık, 9 tane oda var ve her bir üniterde bu odalarda tek kişilik kısımlar var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 3

Bu sayın vekilimizin aslında sorduğu soru, 2.538' den müstakil yani sırf çocuklar için yapılmış olan yerlerde kalanı 1.055, yani geri kalan 1.483 kişi ifade ettiğimiz gibi, diğer ceza infaz kurumlarının çocuklar için yapılmış bölümlerinde kalıyorlar. Bu, tabii büyük bir sorun çünkü çocuklara yaklaşımlarının farklı olması gerektiğini söylüyoruz. Fiziksel mekânların buna uygun olması gerektiğini söylüyoruz ve bunu tamamlamak üzere de -şu an yine yansıya verildiği üzere- 5 tane çocuk kapalı, gezdiğimiz cezaevlerinin aynı yapıyor. Yaklaşık 300 kapasiteli her biri, 5 tane ceza infaz kurumumuzun şu an inşaatı var. Hatay Haziran 2016 yani bu ay içerisinde, Tarsus Ekim 2016'da açılacak, Diyarbakır ve Kayseri 2017 yıllarında, Çorlu şu an proje aşamasında. Yaklaşık kapasite olarak hesaplırsak $300 \times 5 = 1.500$, işte o diğer kurumlarda kalan bütün çocukları da bu tarz, sadece çocuklar için yapılmış, bunlara özgü kurumlarda barındırma imkânına sahip olmuş olacağız. Bu diğer çocukları bölge olarak düşündük çünkü her bir yere böyle müstakil bir cezaevi yapma şansımız yok. Bölgesel anlamda yoğunluklara baktık, nerede istatistik olarak çocuk mahkûmlarımız daha fazla, orada bu tarz bölgesel cezaevleri yapmak suretiyle bu sorunu aşmış olacağız.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Efendim, bir şey sorabilir miyim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Türkiye'de toplam kaç çocuk mahkûm var?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – 2.538, ilk slaydımızda vardı, zaten bu slaytlardan birer tane çıktı fiziksel olarak da sizlere sunulacak.

BAŞKAN – 459'u hükümlü, diğerleri daha serbest kalabilir.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Niye böyle?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şimdi, aslında şöyle, yani tabii ki normal genel hükümlere baktığımızda...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Yani yargılamanın uzamasıyla ilgili bir hadise mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şimdi tabii, onunla alakalı arkadaşların sunumunda yer alacak, ben oraya karışmak istemiyorum ama şunu ifade edeyim yalnız, fikir şu: Sayı çok daha fazla aslında, suçta sürüklenen sayısı çok çok fazla. Yani bu sadece cezaevlerine giren-çıkan sayısı 2015'te 9 bin civarında, gir-çık yapanların sayısı. Bir şekilde suçta teması olan, suçta sürüklenen sayı -muhtemelen slaytta vardır- çok daha fazla, bunların içerisinde tutuklama rakamı otomatik olarak fazla olarak gündeme geliyor, bunu böyle ifade edebiliriz. Aslında genel yapımızda 192 bin kişinin sadece yaklaşık 25 bini tutukluysen bu oran çocuklarda biraz daha tersine işlemiş durumda.

BAŞKAN – Sirkülasyon var o zaman tutuklulukta.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Çocuklar tabii çok daha hareketli olarak karşımıza çıkıyor, burada arkadaşlar vardır belki onun bir şekliyle tanımlanmasını yapabilirler.

Tabii fiziki yapıyı bu şekilde yaptıktan sonra burada çalışacak insan unsurunu dikkate almamız gerekiyor, hem sayı anlamında hem de eğitimleri anlamında. Personelle alakalı da aslında diğer ceza infaz kurumlarımızda yaklaşık 5 hükümlüye 1 infaz koruma memuru düşerken, bu cezaevlerinde gördüğümüz gibi... Mesela içinde bulunduğumuz cezaevinde 113 çocuğumuz var, 60 tane yaklaşık sadece infaz korumayı ben buraya aktardım, 60 tane, yani neredeyse ikiye 1. Hatta rakamlara baktığımızda İzmir'de 1,5 yani 1,5 hükümlüye 1 infaz koruma memuru düşecek şekilde personel planlamasını yapıyoruz bu infaz koruma anlamında. Çocuklara yaklaşımı nasıl gösterebiliriz anlamında söylüyorum, yani ortalama 5 hükümlüye 1...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Personel arzında ne kadarı kadın?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Kadın sayılarını çıkartabiliriz Sayın Başkanım, şu an o istatistik ben de yok ama hemen bulalım, kaç tanesi kadın olarak istatistikimizde var.

Bu da uzman sayımız. Yani cezaevlerinde bir infaz korumalarımız çoğunlukla görev yapıyorlar bir de uzmanlarımız; psikolog, sosyal çalışmacı, öğretmen vesair uzmanlarımız. Bunların bir kurumda kadrolu olanları var, bizzat kurumun çalışanları var, bir de dışarıdan gelenler var, işte bütün odaları dolaşırken orada halk eğitimden, Millî Eğitimden uzmanlarımızı gördük. Buna baktığımızda da aslında sayımız çocuklarda oldukça iyi durumda. Mesela Ankara Çocukta 7 tane kurumun, 8 tane dışarıdan, 15 tane uzman, yani 7 çocuğa 1 uzman şeklinde düşüyor. İşte, diğer sayıları da rakamları da bu şekilde yansıya verdik. Mesela, İzmir Çocuk Gençlikte kurumdan 9 uzman var, yaklaşık 26 tane dışarıdan uzman var, yani neredeyse orada da sayı 252 olmasına rağmen 7 tane çocuğa 1 uzman düşecek şekilde. Şöyle ifade etmek lazım: Cezaevlerinde hayatın bir alanı iş görmüyor, yani hayatta ne varsa hepsini burada yapmak zorundasınız. Yani şimdi, herkesin işi önemli ve farklı olabilir ama burada 192 bin kişiye, çocuklar için 2.500 çocuğa normal bir hayat yaşatmak zorundasınız; onların güvenliğinden sorumlusunuz, eğitiminden sorumlusunuz, sağlığından sorumlusunuz, iyileştirilmesinden sorumlusunuz, meslek edinmesinden, her şeyinden sorumlusunuz. Dolayısıyla, bu kadar komplike bir iş ancak diğer kurumlara yapma şansına sahibiz. Biraz sonra onunla alakalı kısa bir bilgi de açıklayacağım.

BAŞKAN – O işlerden bir tanesini de eksik yaptığı zaman da çocuk istismarı oluyor değil mi, yani çocuk istismarı suçüstü durumuna geçiyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Bir de tabii biz aslında son noktayız, yani artık ne yazık ki o çocuklarımız suçta sürüklenmiş olmaktan da öteye geçip artık o damgayı yeniş olarak buraya geliyorlar. Bizim işimiz çok daha zor, yani aslında orada bize gelen kanalların bir şekilde kesilmesi lazım ama buradaki çalışmalarımız da oradaki belki gelen sayıları azaltmaya yönelik çalışmalar olarak değerlendirilebilir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat : Kayıt: Araş. Aile Stenograf : Uzman : ..... Sayfa: 4

“Çocuklar İçin Yürütülen Çalışmalar” başlığımız var. Bunu da aslında ifade etmiştim, bütün çalışmalarımızın hedefi bu çocukların eğitilmesi ve iyileştirilmesi üzerine. Eğitim faaliyetlerimiz var, açık cezaevi hükmünde olan eğitim evlerinde örgün eğitim dâhil bütün eğitimleri yaptırabiliyoruz. Yani buradaki çocuklar normal, dışarıdaki çocuklar gibi üniversiteye, liseye, meslek edindirmeye gidebiliyorlar, sadece okullara kayıtları var yani normal, sıradan çocuklar gibi hareket edebiliyorlar. Ama kapalı ceza infaz kurumunda ancak açık lise, açık öğretimden istifade etme şanslarına sahipler veya kurumlar sınavlara girmelerine izin veriyorsa, sadece sınavla bitecekse, yine aynı şekilde sınavlarına gitmek suretiyle eğitimlerini tamamlıyorlar. Burada okuma yazma bilmeyen de var kurumlarımızda, üniversite okuyanlarımız da var; böyle bir skala içerisinde, geniş bir yelpazede de eğitim faaliyetlerini sürdürmek mecburiyetimiz var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben bir şey sormak istiyorum.

Az önce ziyaret sırasında gördüm, bir yandan da bilgi aldım aslında. Hükümlü olanlar okula devam edebiliyorlarmış burada, eğitim merkezinde ama tutuklu olanlar için böyle bir şey yok, tutukluluk da maalesef uzun süren bir şey olabiliyor. Mesela orada gerçekten geliştirilebilecek başka bir yöntem yok mu tutuklu olanlar için?

Bir de az önce benim şahit olduğum şeyde, çocuk belli ki okuluyla çok ilgili ve özellikle onu soruyor “Ben son senemdeydim, stajım var ve oraya devam edebilecek miyim?” Şimdi böyle bir çocuk gerçekten rehabilitasyon amaçlıyorsa, aslında, eğer hani suçta ciddi bir şey yoksa tabii, okulla bir an önce kavuşturulmalı ya da işte bir çocuk çok büyük bir şevkle seramik yapıyorsa aynı şekilde onun rehabilitasyonu belki o olacak. Bu tarz şeyleri mahkemelere rapor etmek gibi bir sisteminiz var mı? Yani en azından iyi hâli değerlendirirken, ciddi bir suç yoksa ortada, bunu mahkeme çok daha iyi değerlendirebilir.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şöyle ifade temek lazım: Tabii, statü itibarıyla tutuklu çocuklar, yani zaten aslında kaçması, delil karartması mümkün olduğu için mahkeme tarafından tutuklanmış tedbir olarak. Bu aşamadaki çocukları bizim bu şekilde ağırdaki gibi örgün eğitime gönderme şansımız yok çünkü sıfatları o. Zaten bizim de öyle bir şansınız yok, mahkemelerin de ona sistem içerisinde izin verme şansı yok. Ama ne olur? Zaten bu çocuk, tutuklu bir çocuk önüne geldiğinde hâkimin -ben de uzun süre ceza hâkimliği yaptım- tabii ki bakacak, yani bu çocuk ne yapıyor, yani buradan çıktığında ne yapacak, okula mı gidecek? Tamam, o zaten onun aslında delil karartma ve kaçma şüphesini izafe eden, izale eden bir yöntemdir, kullanılabilir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Uzun süre ceza hâkimliği yaptıysanız, tutuklu bir çocuğun da delil karartacak bir şey yapamayacağını da bilirsiniz o hâlde.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şimdi, yani şöyle ifade edeyim: Bu tabii her bir çocuk için, her bir dosya için, her bir vaka için hâkimlerin takdir edeceği bir konu, o da idari olarak bizim dışımızda olan bir mevzu ama biz burada olabildiğince onların eğitimden irtibatlarını koparmamayı, açık öğretimi en azından, açık öğretim vasıtasıyla eğitimlerini tamamlamak adına elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Açık lise var, ama şöyle, açık lise olduğu için zaten biliyorsunuz onu bitirme şansı var zaten, yani o konuda bir sıkıntı yaşamayız, lise olarak açık liseyi bitiriyor çünkü, Millî Eğitimle bu konuda protokollerimiz var, o şekilde devam edebiliyoruz.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Peki meslek lisesindeyse, staj dönemindeyse?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Stajlara izin veremiyoruz tabii, dışarı çıkma şansı yok, tutuklu olduğu için.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Hakkının dondurulması, sonra telafi hakkı var mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – O konuyla alakalı açıkçası teknik bir bilgiye sahip değilim, yani staja gidemiyor ama dondurma nedir, onu bir öğrenelim hemen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Benim söylediğim örnek bu, staj yani.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Tabii ki burada bu cezaevlerinde her ikisinde de sosyal ve kültürel faaliyetlerimiz...

BAŞKAN – Tamam bunları geçebiliriz, bunları gördük.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – İyileştirme faaliyetlerimizi belki anlatmamız gerekir ki özellikle anlatmamız gerekir. Bu manada bireysel çalışmalarımız, grup çalışmalarımız var, müdahale programlarımız var, “ardıç” diye tanımladığımız bir müdahale programı silsilemiz var bir proje kapsamında geliştirilen, içerisinde işte değişik müdahale programlarının olduğu. Sayı olarak çok yeterli miyiz? Değiliz, ama bu konuda çok ciddi çalışmalarımız var, elimizde yeni projelerimiz var müdahale programları anlamında yürüttüğümüz. Bu Ardıç Programı’nın geçen 2015 yılı itibarıyla katılan çocuk sayıları istatistiği, zaten bütün katılımcılarımızın önünde mevcut.

Burada BİSİS’ten bahsetmek isterim. BİSİS bizim bir markamız, bir şeyin kısaltılması, “Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi” diye ifade ettiğimiz bir sistem. Yani herkesin durumunu görüp ona uygun bir iyileştirme planı hazırlamak, amaç bu. Yani herkese genel geçer bir program değil de önümüzdeki çocuğu tanıyıp ondan sonra riski neyse riskine göre oda yerleşmesi vesair güvenlik tedbirleri, ihtiyacı neyse ihtiyacına göre de eğitim ve iyileştirme faaliyetlerini aslında yürüttüğümüz bir sistem.

Bu sistem, çocuklarla, bu çocuk ceza infaz kurumlarındaki çalışmalarla başladı, şu an genel olarak bütün Türkiye’de diğer yetişkin mahkûmlara da uygulanmak durumunda. Burada hükümlünün cezaevine gelmesiyle kuruma kabulde bir formla başlıyoruz. Bunun daha önce eğitimini almış olan oradaki görevlimiz bir kurum kabul formu dolduruyor, ona göre bir oda yerleşmesi yapılıyor. Sonrasında, grup liderinin dolduracak olduğu bir bölüm var burada, -grup liderlerini alanda görmüştük- onlar bir formdan ilgili

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 5

kısımları dolduruyor, sonra psikosozal servisin bu form içerisinde, bu sistem içerisinde doldurması gereken bölümler var onları da dolduruyor, sonra iyileştirme birimi ve hepsinden sonra önümüze sistem bize kişiyle alakalı bir plan veriyor; BİSİS'le alakalı ilk başta değerlendirme, sonra Bireyselleştirmiş İyileştirme Planı "BİP" dediğimiz bir plan koyuyor önümüze ve o plan çerçevesinde biz kişiye özgü, o neyi o kişiye vermemiz gerekiyorsa onu vermek suretiyle ilerliyoruz. Bu sorular silsilesi bazen birbirini açan sorular olduğu için 300'e kadar çıkabiliyor. Yani 300'ü bulan bir sorular silsilesi şeklinde karşımıza çıkıyor. Bu çalışma, içerisinde hocalarımızın, psikiyatrist hocalarımızın, psikologların olduğu beş altı yıllık çalışmalardan sonra ortaya çıkmış bir sistem ama bu sistemin tabii arkasında çalışan istatistiksel programlar var, bunların güncellenmesi gerekiyor ve şu an dediğim gibi yetişkinlere bu programı uyguluyoruz. DEPAR diye bir proje kapsamında yetişkinlerle alakalı 122 bin form doldurduk. O formlardan elde ettiğimiz sonuçlara göre 15 tane yeni müdahale programı geliştireceğiz. Bu yetişkinlerle alakalı kısmı ama BİSİS'in başlama noktası çocuklardı, çocuklarla başlamıştık. "ARDEB" dediğimiz araştırma ve değerlendirme formlarıyla başlayıp böyle bir akış şeması -yansıda olduğu üzere- olan bir görüşmemiz var. Risk-ihhtiyaç-uygunluk, "BİP" dediğimiz Bireyselleştirilmiş İyileştirme Planımız, uygulama ve gözden geçirme... Her altı ayda bir de bu şeyin tekrar gözden geçirilmesi gerekiyor. Tabii ki bu son nokta değil, bir çalışma bu, beş altı yıllık bir geçmiş var. Devamlı bunu şimdi yine üniversitelerle birlikte, hocalarımızla birlikte tekrar gözden geçirip soruları tekrar çalışıyoruz. Çünkü bazen farklı sonuçlar da verebiliyor veya uyanık hükümlüler, işi bilenler, birkaç defa muhatap olanlar zaten bir sorunun kendisine sistemin ne cevap vereceğini bildiği için akıllı sorularla ters köşe yapıyor. O yüzden biz bütün bunları da bertaraf edecek şekilde bu dinamik yapıyı birleştirmeye çalışıyoruz.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Pardon, bir soru sorabilir miyim Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Şimdi, özellikle bizim Komisyonumuzun da çalıştığı konu cinsel istismar olduğu için, istismar faali olan çocuklara yönelik olarak ayrıca yapılandırıdığınız, bu BİSİS'in dışında, başka bir çalışmanız var mı ya da bunun altında, o alt basamaklardan biri, istismar yapan çocuklara ilişkin çalışmalardır. Bir de ergen istismarcı aslında tedavi edilirse ileri yaşta istismarcı olma olasılığı en düşük olan gruptur. Dolayısıyla, burada tedavi rehabilitasyon çok önemli. Bunun için profesyonel bir tıbbi tedavi sistemi uyguluyor musunuz?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Tıbbi tedavi yönetmelikle gelecek biliyorsunuz, şu an buna ilişkin yönetmelik çalışmamız var. Ama şöyle ifade edebilirim.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – O değil, o bahsettiğiniz şey değil, hadım edilmekten bahsetmiyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Ama orada da sadece hadım edilmekten ibaret değil, o yönetmelikte, başka yöntemler de var. Ama şöyle ifade edeyim, buna ilişkin bir cinsel sapma programımız var, isterseniz işin tekniği olduğu için ben şimdi hâkim olarak hiç o kısma girmeyeyim, siz kısaca bahseder misiniz.

ELÇİN ÇAKAR TERZİOĞLU - Şöyle Hocam: Şimdi cinsel suç nedeniyle kurumlarımıza gelen çocuklara uyguladığımız bir cinsel suç müdahale programımız var bizim. Biz bunu yeni geliştirdik yani bir yıllık bir geçmiş var bu programın. Öncesinde bu program yoktu, biz kurumlarımızdaki dağılımı, ihtiyaçlar göz önünde bulundurarak bu programı da geliştirme ihtiyacı hissettik. Psikiyatrist bir danışmanımız var Kültegin Ögel, belki duymuşsunuzdur. Biz zaten daha önceki müdahale programlarımızı da Kültegin Ögel'le beraber hazırlamıştık. Bu Ardıç'ın revizyon sürecinde de Kültegin Bey'le birlikte çalıştık. Kültegin Bey'le bir araya geldiğimizde bu nasıl yapılabilir diye, bu çok zor bir alan gerçekten de, dolayısıyla bunu nasıl yapmamız gerekir diye bir karar verdik ve bireysel müdahale hâlini yakalamayı düşündük, yani grup çalışmasından ziyade çocukla bire bir görüşerek değerlendirme yapabileceğimiz bir program olsun istedik, adına da aslında "bireysel danışmanlık" deniyor bu noktada.

Bu modülün içinde hocam, yasal bilgilendirme var, yanlış inançlarla çalışma var, empati geliştirme var, tekrar suç işlemeyi önlemeye yönelik duygu ve düşüncelerini yapılandırma var ve iletişim becerilerini güçlendirme modülleri bulunuyor. Bunları kurumlarımızdaki psikosozal serviste çalışan psikolog ve sosyal çalışmacılar yürütüyorlar, çocukları bire bir görüşmeye alarak modül modül, aşama aşama değerlendirmelerini yapıyorlar.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Bu çocukların bir kısmı aslında geçmişte kendileri de cinsel istismar mağduru olan çocuklardır. Onlar için de bir şey yapılıyor mu, yani bu söyledikleriniz pek yetmez onları açığa çıkarmaya.

ELÇİN ÇAKAR TERZİOĞLU - Anladım. Yani mağdurlarla ilgili ceza infaz kurumumuzda evet, kılavuzumuz var sadece, Cinsel İstismar Bilgilendirme Kılavuzu, onu da biraz sonra getirelim size. Bu daha çok personele yönelik bir bilgilendirme ama sizin bahsettiğiniz tarzda mağdurlara yönelik yok. Ama psikosozal servisten arkadaşlar var, hocam sen de biraz bahset.

SOSYAL ÇALIŞMACI SENEM SARIOĞLU - Bu konu çok önemli. Bu çocukların bunu reddetme gibi bir tutumları var, bunu göz ardı etmememiz gerekiyor. Cinsel suçtan gelen çocuklar yüzde 90'ın üzerinde suçlarını kabul etmiyorlar. Bu konuda bizim onlara psikosozal destek verebilmemiz için bu konuyu bize açabilmeleri gerek. O aşamaya gelemiyorlar maalesef. Onun haricinde gelişmiş bir istismar yaşayıp yaşamadıkları konusunda da bize çok net cevap vermiyorlar yani bu sayı çok azdır.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Teşekkürler.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yani, anladığım kadarıyla, sayı da az değil yani bayağı bu cinsel istismarla ilgili gelen çocuklar var. Yani çok yapılandırılmış, öyle ciddi bir şey yapılmıyor yani, özel bir şey yapılmıyor, onu anladım söylenenlerden. Yanlış mı anladım?

BAŞKAN - Yok, burada yapılanlar var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 6

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şöyle, programımız var ama tabii, çok ideal mi? Burada cinsel istismardan korunma programımız var ama tabii bütün bu programları biz ülke olarak da aslında yeni çalışıyoruz, yani hem çalışanlarımız bunun eğitimlerini alıyorlar. Şimdi, mesela yeni geliştirdiğimiz “DEPAR” diye bir projemiz var, Değerlendirme ve Profil Geliştirme Projesi, çok büyük bir Avrupa Birliği projesi. Müdür Bey sosyal çalışmacı kendisi, o birimin, iyileştirmenin de Şube Müdürü. Müdür Bey, sen o konuyla alakalı bilgi verebilir misin, DEPAR’la ilgili, bu kısmla ilgili?

SOSYAL ÇALIŞMACI EMRULLAH ÖZGER – DEPAR Projemizde de 12 müdahale programı geliştiriyoruz. Bu 12 müdahale programında da hem yetişkinlere hem çocuklara yönelik olarak bu çocukların yani suç işleyen çocukların özellikle travmaları yani hem cinselle yönelik hem de farklı şiddete yönelik travmaları olduğundan dolayı travma müdahale programı geliştiriyoruz. Yine, Türkiye’de alanında uzman Emre Konuk’la birlikte çalışıyoruz bu alanda. Emre Konuk’la beraber hem travma tedavi programıyla hem de çözüm odaklı tedavi programıyla özellikle bu travma geçmişi olan çocuklara yönelik özel çalışma yani önümüzdeki yıl başlamış olacak.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Son bir şey, personelle ilgili, çalışan personelle ilgili. Yani biz özellikle cinsel istismarla ilgilendiğimiz için aynı zamanda burada da olabileceği düşünülerek çalışan personelin cinsel istismarla...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Personele yönelik mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Burada aldığınız personeli bu konuda özel bir araştırmadan...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Tabii, tabii. Sayın Vekilim onu sormadı herhâlde.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Onu soruyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şöyle, biz DEPAR kapsamında bütün...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu Komisyonun kuruluş amacı en fazla biraz da odur yani, malum olan bir kurumda istismardan dolayı olduğu için yani özellikle çocukların çocukları istismar etmesinden ziyade, aslında büyüklerin çocukları istismar etmesi ve cezaevleri...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Burada çalıştırdığınız personeli buraya alırken bu anlamda özel bir incelemeye, teste tabi tutuluyor mu? Soru bu.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şimdi, aslında ben sizin sorunuzun anladım Sayın Vekilim, ama, Sayın Vekilim şöyle diyor: “Personelin çocuklara yaptığı istismar...”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Aynı şeyi söylüyoruz. Buraya aldığınız personeli özel bir şeyden geçiriyor musunuz; bir testten, geçmişte böyle bir inceleme, böyle bir yatkınlığı var mı, suç işlemiş mi? Böyle bir çalışma yapılıyor mu? Soru bu.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şöyle efendim, bir kere, buraya alınan personel normal devlet alımları neyse o usule tabi. Dolayısıyla buna ilişkin hani özel bir, bu kişinin cinsel şeyi var mı, öyle bir araştırma yapamazsınız, hiçbir yerde yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Yaparsınız yaparsınız, bal gibi yaparsınız.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Şöyle ifade edeyim efendim: Ben beş yıl daire başkanlığı da yaptım, şöyle: Yani sonuçta biz genel idare sınıfı için nasıl alınıyorsa alıyoruz ama mülakatla alıyoruz. Mülakatla aldığımız için tabii, kişinin suç geçmişine bakıyoruz, güvenlik soruşturmasını yaptırıyoruz, ayrıca, cezaevine alınan personel -herkes için- yani şoföründen müdürüne kadar ayrıca bir güvenlik soruşturmasına tabi tutuluyor. Dolayısıyla bu konularla alakalı bir şekilde mahkûmiyet olmasa bile bir yerde bir belirsizlik kaydı varsa kesinlikle dikkate alıyoruz ve güvenlik soruşturmasını olumsuz olarak değerlendirme şansımız var, bunu yapıyoruz. Aldıktan sonra da o personele bu tip yerde çalışacaklara özellikle orada çalışması... Mesela diyelim ki çocukta çalışacaksa evli olan, çocuğu olan birisini tercih etmeye çalışıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ne fark eder? Aile içinde de yaşıyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Mesela, yani genel olarak diyorum, yani 20 yaşındaki bir çocuktan ziyade, biraz daha bu konuda tecrübesi olan birisini seçmeye çalışıyoruz. Artı, aldıktan sonra buradakilere özel eğitim veriyoruz.

Sadece DEPAR kapsamında yaklaşık 700 psikolog ve sosyal çalışmacımıza özel eğitim verdik ve bize söyledikleri şuydu: “Biz hiçbir kurumda, hiçbir yerde bu eğitimi almadık.” diye ifade ettiler. Gerçekten bu konuda biz alırken güvenlik soruşturması da dâhil olmak üzere ciddi bir elemeyi geçiriyoruz, çalıştırırken buraya uygun personel seçmeye çalışıyoruz ve içeride de hizmet içi eğitim yapıyoruz kesinlikle projelerle ilgili olarak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Sayın Genel Müdür, sizinle ilgili bir eleştiri falan değil, biz bir durum tespiti yapıyoruz. Cezaevleri ve diğer kurumlarda çalışan personel bu anlamda bir incelemeden, bir soruşturmadan, bir muayeneden, bir testten geçirilmiyor, Türkiye’de böyle bir problem var, bunu tespit ediyoruz, yoksa sizi suçlamıyoruz yani, savunmaya geçmeyin, gerek yok.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Efendim, şöyle ifade edeyim: Sekiz yıldır ben ceza tevkifteyim, şu an personelin cinsel saldırısı anlamında bir iddiayla karşılaşmadım, yani personelin cinsel saldırısı. Şu an kayıtlarımızda 2015, 2014, 2013’te personelin bir hükümlüye cinsel saldırısı...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Pozantı diye bir olay olmadı mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Pozantı olayı oldu efendim, Pozantı olayını gayet ifade edeyim müsaade ederseniz. Pozantı olayında hiçbir personelle ilgili olarak personelin bir hükümlüye cinsel istismarı iddiası hiç yok, iddia olarak yok. Oradaki iddiada...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 7

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Kayıtlara öyle geçmedi.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Biz tabii, kayıtlara göre, yani hiç öyle iddia... O dilekçeler bize birçok yerden geldi. Ben şöyle ifade ediyorum: Dilekçeler de dahi yani şikâyet dilekçelerinde ve ihbar dilekçelerinde dahi en küçük bir şekilde “Personel şu çocuğa şu cinsel istismar yapmış.” iddiası yok, oradaki iddialar çocukların çocuklara yaptıkları...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Devlet ve devlet görevlileri suç işlemez.” diyorsun, anladım ben. Ne bu refleks ya, devlet bizim devletimizdir, niye bu kadar heyecanla savunmaya giriyorsunuz, gerek yok.

BAŞKAN - Böyle bir iddia da yoktur yani.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Ben Pozanti'yı ifade ediyorum efendim, Pozanti'da yok öyle bir iddia.

BAŞKAN - Siz devam edin.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Orada kötü muamele iddiası var, yani çocuğa mesela bir sert bakma iddiası var ama kötü bir şey yok.

Efendim, bir de Sayın Vekilim sormuştu, lise stajları eğitim bitinceye kadar ertelenabiliyor, orada bir sıkıntı yok yani lise stajları eğitim bitinceye kadar erteleniyor. Yani tutuklu bir çocuğun stajı dışarıda erteleniyor, bir hak kaybı olmuyormuş. Üniversite öğrencileri de iki yıla kadar stajını yapabiliyorlarmış, arkadaşların bana ifade ettiği.

BAŞKAN - Stajı erteleniyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Evet staj ertelenmesi var.

Grup liderliğini ifade etmiştik.

BAŞKAN - Onu gördük zaten orada, yerinde gördük.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Yani iletişim becerisi yüksek kişilerden seçmeye çalışıyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Demin konuşulanla ilgili yalnız çok ciddi bir şekilde savunuyorsunuz, yani buna hakikaten Mehmet Bey'in dediği gibi gerek yok.

BAŞKAN – Hiç savunma değil, orada kayıtlardan bahsediyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hayır, ben Pozanti'dan bahsetmiyorum.

Yani, girdiğimizden itibaren söylenen bir laf var sürekli: “Çocuğun üstün yararı.” Siz de uluslararası sözleşmeleri biliyorsunuz, dolayısıyla çocuğun üstün yararı için gerçekten gelen personel başka eğitime de -eğitime tabi tutuyorsunuz ama- başka gözlemlere de tabi tutulabilir.

Sadece bunu söylemek istedim.

BAŞKAN – Tutulmalıdır, bizim Komisyonumuzun önerilerinden birisi o.

Şimdi, psikologlar hükümlülerle ve tutuklu çocuklarla görüşüyorlar. Bu görüşmeler sırasında onlardan size yani hükümlülerden ya da yanındaki, birlikte kaldıkları koğu arkadaşlarından böyle bir iddia oldu mu hiç, diyelim “Bize istismarda bulunuyor şu arkadaşımız.” şeklinde karşılaşılan?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Personelle alakalı böyle bir iddia gelmedi ama hükümlülerin hükümlülerle tabii ki onlar... Görüşme sırasında onların da ortaya çıktığı oldu veya tahliye olduktan sonra ve yakınları vasıtasıyla bir ziyaretten sonra ihbarlar oldu, şikâyetler oldu, bunları tabii ki değerlendiriyoruz geldiğinde.

Efendim, ifade etmişim, aslında biz birçok kurumla beraber çalışmak, hem sivil hem kamuyla çalışmak zorundayız çünkü burada yaptığımız faaliyet toplumun her alanını ilgilendiriyor. O sebeple, şu an yansıda olduğu gibi birçok resmî ve diğer Toplum Gönüllüleri Vakfı gibi, Tüvana gibi STK'larla da çalışmalarımız ve projelerimiz var.

Personel eğitimleri aslında bir başlık olarak vardı ama o arada konuşmuş olduk. Biz personeli yine bu ARDIÇ programı çerçevesinde, şu anda yansıda görüldüğü üzere, iletişim becerileri, ergenlik dönemi ve özellikle olumlu davranış kazandırma, kişilik geliştirme, duyguların üretimi vesair kapsamında eğitim merkezlerimizde eğitime tabi tutuyoruz. Bizim, Ceza ve Tevkifleri olarak sadece Ceza ve Tevkifleri personeli için 5 tane eğitim merkezimiz var Türkiye'de; Ankara, İstanbul, Kahramanmaraş, Denizli ve Erzurum olmak üzere. Bu eğitim merkezlerimizde personellerimize çok değişik eğitimler veriyoruz ama çocuklarla çalışan personele özellikle şu an yansıda olan eğitimleri veriyoruz. Ve orada öteden beri çalışanlar var veya oraya seçilmeyip orada olanlara da bu eğitimi vermek suretiyle eksikliklerini ve onların farkındalıklarını değiştirmeye çalışıyoruz.

Son olarak, denetimli şikâyet mekanizmalarından başlık olarak bahsetmek istiyorum. Hem idari denetim hem adli denetim izleme kurulları, ilçe insan hakları komisyonları, Parlamento denetimi, uluslararası Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) olmak üzere hem ulusal hem uluslararası birçok kurum ve kuruluş tarafından cezaevleri denetime tabi tutulmaktadır. İdari denetimin altında hem bizim özel kontrolörlerimiz -Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri kontrolörleri- hem adalet müfettişleri hem cumhuriyet savcılıkları olmak üzere birçok kurum ve kuruluş tarafından da denetime tabi durumdayız.

Ben bu hâliyle sunumumu bitirmek istiyorum. Sorularınız olursa arkadaşlarımızla birlikte olabildiğince cevaplamaya hazırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Sayın milletvekilim, bir soru gelmişti suça sürüklenen çocuk sayısı ile ilgili olarak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 8

BAŞKAN – Buyurun.

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – 2015 yılında 173.297 suçla sürüklene çocuk hakkında...

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Bir daha söyler misiniz?

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – 173.297. Yıl içinde mahkemelere suç gelmiş.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Suç işleyen çocuk sayısı.

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Hayır, suç sayısı, çocuk değil, suç sayısı.

BAŞKAN – Emniyet mi, Adalet Bakanlığı mı?

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Adalet Bakanlığı.

BAŞKAN – Dava açılan.

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Suç sayısı, evet, dava açılan.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – 2015 değil mi?

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Bu suç ama, suç sayısı.

BAŞKAN – Kovuşturma aşaması bu değil mi, soruşturma değil?

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Evet, kovuşturma.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Toplam çocuk sayısı kaç?

ADLİ SİCİL VE İSTATİSTİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ SEÇİL PARKAN – Net çocuk sayısı şu an elimizde yok, çalışılabilir ama suç sayısını, biz genelde suç olarak çalışıyoruz, Genel Müdürlük olarak suçu takip ediyoruz; nerede, ne kadar çok işlenmiş onları bulmak bizim için daha önemli olduğu için çocuk sayısı net olarak elimizde yok şu anda. Çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemelerinde 2015 yılında 146.771 karar verilmiş ama çocuk ve çocuk ağır mahkemesi sadece bu. Bunun yüzde 35,6'sı mahkûmiyet, yüzde 18,5'i beraat, yüzde 45,9'u diğer kararlar. Diğer kararlar görevsizlik, yetkisizlik, ayırma gibi usulü kararlar oluyor daha çok.

Bu hususta bir soru geldiği için açıklama yapmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, sağ olun.

Mağdur Hakları Daire Başkanlığından Tetkik Hâkimi Ramazan Gürkan.

Buyurun Ramazan Bey.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Sayın milletvekillerim, Sayın Genel Müdürüm, kıymetli konuklar; hepinize tekrar hoş geldiniz diyoruz.

Mağdur Hakları Daire Başkanlığını temsilen buradayım. Ceza İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde 2013 yılında kurulan bir daire başkanlığı.

Ceza yargılamasında daha çok sanık odaklı yaklaşımlar konuşulagelmıştır bu alanda. Mağdur odaklı yaklaşımı da hayata geçirebilme adına 2013 yılında Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu tarafından yayınlanan bir raporda yapılan eleştiriler ve tavsiyeler de göz önüne alınarak şiddet ve istismar mağdurlarının ihtiyaç duyduğu hukuki, sosyal, psikolojik ve ekonomik desteği sağlamak; en önemlisi kurumlar arası koordinasyonu temin edebilmek... Çünkü, burada multidisipliner bir yapı var çocuk konusunda. Çalışan birçok kurum var fakat bu kurumlar arasında bir birlikte çalışma noktasında bazı eksiklikler hep eleştiriliyor yaptığımız çalışmalarda. Bunları tek elden yürütebilmek, mağdura ilişkin işlemlerin tek dosya üzerinden yürütülebilmesi, yine çocuklar hakkında yapılan yargılamalarda ikincil mağduriyetlerin önüne geçilebilmesi gibi çalışmalarını yürütmek adına Mağdur Hakları Daire Başkanlığımız kuruldu ve mağdur hakları kanun tasarısını da hazırladık açıkçası, makama sunmak üzereyiz. Bu tasarının içerisinde özellikle cinsel istismar mağduru çocuklara bakan maddeler hakkında da sunumumda kısaca bilgiler vereceğim. Tabii ki bu, taslaktır, Meclisin takdirinden geçtikten sonra nihai hâlini alacaktır.

Sunum planında çocuklara yönelik cinsel istismar olaylarında adli süreçteki mevcut duruma değineceğiz. Çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri, çocuk izlem merkezleri. Siz de oraları dolıştığınızı, oradaki izlenimleri edindiğinizi belirttiniz. Çocuklarla “ÇAGO” denilen adli görüşme odalarına değineceğiz.

İkinci olarak, mağdur hakları kanun tasarısı taslağındaki cinsel istismar mağdurlarına ilişkin düzenlemelere değineceğiz ve son olarak Mağdur Hakları Daire Başkanlığının çocuklarla ilgili faaliyetleri hakkında bilgi vereceğim.

Biz, Ceza İşleri Genel Müdürlüğü olarak esasen ceza politikasına, bir anlamda Kanunlar Genel Müdürlüğümüzle birlikte yasa çalışmaları ve ikincil mevzuat çalışmaları yapıyoruz. İstatistik anlamında, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğümüz, yine UYAP verilerinin temini noktasında Bilgi İşlem Daire Başkanlığımız, daha çok istatistik boyutuyla onlar ilgilileniyorlar.

Çocuklara yönelik cinsel istismar olaylarında adli süreçteki mevcut durumda tabii ki kolluk aşamasında bunun suç şüphesi doğduğu anda kişilerin ihbar mekanizmalarını harekete geçirmesiyle harekete geçiliyor. Fakat, bu alanda hizmet sunan mevcut yapıda kimler var? Merkez teşkilatında şu aşamada Mağdur Hakları Daire Başkanlığımız var ve Adli Tıp Kurumu Başkanlığı var çocukların tıbbi muayeneleri ve psikolojik muayeneleri noktasında. Taşra teşkilatında savcılık çocuk bürolarımız var, çocuk mahkemeleri, adli tıp şube müdürlükleri, çocuk izlem merkezleri ve çocuklarla adli görüşme odaları var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 9

BAŞKAN – Çocuk izlem merkezleri Sağlık Bakanlığına bağlı değil mi?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Sağlık Bakanlığına bağlı fakat burada savcılık da biliyorsunuz müdahil olaya çocuk izlem merkezlerinde. Sağlık Bakanlığı, elbette ki bir tıbbi muayene olduğu için... Fakat, orada aynı zamanda ifade alınıyor, görmüşsünüzdür o görüntülü odalarda, bir adli süreç de işliyor esasında orada. O anlamda birlikte çalışıyoruz zaten. Yönetmelik çalışması devam ediyor fakat mağdur hakları kanun tasarısı geçtiği takdirde bunun -Sağlık Bakanlığıyla da hemfikiriz- bu, mağdur hakları üzerinden...

BAŞKAN – Sağlık Bakanlığına mı bağlanacak, Adalet Bakanlığına mı?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Tabii, Adalet Bakanlığı üzerinden gidecek, Sağlık Bakanlığıyla yine eş güdümlü olarak diye söyleyebiliriz.

Çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri: İlk olarak çocuk mahkemeleri kuruluşu 1979 yılında 2253 sayılı Kanun uyarınca kurulmuş fakat çok etkin olarak kullanılamamış doğal olarak. 2000'li yıllardan sonra yapılan ceza reformları ve 2005 yılında özellikle, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu değişiklikleriyle birlikte çıkartılan özel yasalardan biri de 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'dur. Bu kanun uyarınca çocuk mahkemelerinin sayıları her geçen gün artıyor, bu da çok önemli tabii ki. Yani, çocuk konusunda hassasiyeti olan, çocuğun yüksek yararını esas tutan hâkim ve savcılarının görev yaptığı çocuk savcılık büroları ve çocuk mahkemeleri elbette ki daha nitelikli yargılamalar yapacaklar. Dediğiniz gibi, biraz önce getirilen eleştiriler anlamında belki daha hassas davranacaklar, tutuklu yargılamalar konusunda zorunlu nedenler olmadığı takdirde çocuğun yüksek yararını esas tutacaklardır diyoruz.

Çocuk, çocuk ağır ceza mahkemelerinde hâkim, kalem personeli, psikologlar, pedagoglar ve sosyal çalışmacılar yer alıyor. Mağdur Hakları Daire Başkanlığının da esasen... Şu alttaki grup da tabii ki çok önemli. Yani hem çocuk üzerinden ama çocuğa hizmet sunan kişiler, esasında psikologlar, pedagoglar ve sosyal çalışmacılar. Bu sosyal çalışmacıların hukuki statüsünü, çalışma koşullarını çok özendirilme noktasında bazı hükümler de var mağdur hakları taslağımızda. Onlar ne kadar nitelikli koşullarda çalışırlarsa çocuklara sunacakları hizmetlerin de o kadar gelişeceğini ümit ediyoruz.

Hâkimler adli yargıda görevli hâkimler ve tercihen çocuk hukuku alanında uzmanlaşmış, çocuk psikolojisi, sosyal hizmet alanında eğitim almış kişilerden seçilmeye gayret ediliyor, HSYK bunları gözetiyor fakat tabii ki bu alanda çalışan çokça hâkimimiz olmadığı da bir gerçek. Yani, çokça yüksek lisans yapan hâkimimiz var mıdır, yok mudur... Bu alanda ne gözetiliyor? Talep gözetiliyor. Kişi o alanda çalışmak istiyorsa, çocuk mahkemesi hâkimi olmak istiyorsa bu gözetiliyor ve daha önce çocuk mahkemelerinde görev yapmış veya çocuk bürolarında çalışmış cumhuriyet savcılarının müteakip görevlerinde talepleri gözetilerek yine aynı bürolarda çalışıyorlar.

Sosyal çalışma görevlileri psikolojik danışmanlık, rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi gibi alanlarda eğitim veren kurumlardan mezun olarak çeşitli prosedürlerden geçerek çocuk ağır ceza mahkemeleri ve çocuk mahkemelerinde hizmet yapıyorlar.

Kendilerinin yönettiğine burada değinilmiş. Görevlendirildikleri çocuk hakkında derhâl sosyal inceleme yapmak. "SİR raporları" diyoruz bunlara, sosyal inceleme raporları çok önemli. Hâkime de, belki tutukluluğa da, serbest bırakılmaya da, çocuklar hakkında verilebilecek tedbir kararlarının niteliğine de yön veren kararlar SİR raporları.

Çocuk izlem merkezleri hakkında ayrıntılı bir bilgi vermemi ister misiniz?

BAŞKAN – Onu aldık biz, teşekkür ediyoruz.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Aldınız.

Çocuk izlem merkezlerinde, orada bazı sıkıntılarımız var, onlara daha sonra kısaca değiniriz.

Türkiye'de çocuk izlem merkezleri, ÇİM'lerin kurulduğu iller yeşile taralı alanlar ve kısa vadede kurulması düşünülen iller. Her geçen gün artırılması ve mümkünse 81 ile yaygınlaştırılması hedefleniyor çocuk izlem merkezlerinin. Çocukların ikinci... Özellikle sizin çalışma alanınız, cinsel istismar mağduru çocukların ikinci örselenmesinin önüne geçebilmenin en önemli adımlarından birisi aslında çocuk izlem merkezleri. Burada, malum, savcı ne kadar nitelikli talimatlar verirse yani sorulması gereken doğru soruları ÇİM'de sorarsa mahkeme elbette ki o çocuğu ikinci bir defa dinlemek istemeyecek yani suçun niteliği değişti, yeni deliller ortaya çıktı, yeni bir beyan alındı gibi. Tabii, bu iş, üçüncü kişilere, belki kolluğa havale edildiği takdirde mahkeme tekrar soru sorma gereği duyabiliyor çocuğa. Bundan dolayı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236/2'nci maddesi de buna elveriyor. Bunu tamamen kaldıramıyorsunuz, yasaklayamıyorsunuz çünkü yargılamada mutlak doğruyu bulmak da mahkemeler olarak bizlerin görevi. O doğruyu bulabilmek için belki tekrar dinlemek gerekebilir ama bunun en asgariye indirilmesi gerekiyor. İndirilebilmesi için de ÇİM'de en nitelikli ifadenin alınması gerekiyor.

ÇİM'e ulaşımı çok kısa geçelim. Emniyetten cumhuriyet savcılığına, cumhuriyet savcılığı talimatı alındıktan sonra barodan avukat teminiyle çocuk izlem merkezinin sivil araçlarıyla...

BAŞKAN – Bu süreci biliyoruz, onu geçelim.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Biliyorsunuz.

ÇAGO'lar var, çocukla adli görüşme odaları. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzce 2012-2014 yılları arasında Çocuklar İçin Adalet Projesi yürütülmüş kendileri tarafından ve burada, Çocuklar İçin Adalet Projesi kapsamında standartları oluşturulan adliyede çocuklarla adli görüşme odalarının standartları oluşturulmuş fakat kurulma aşamasında kurulması da bir netice olarak öngörülmüş. Biz de Mağdur Hakları Daire Başkanlığı olarak yine Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzle birlikte bu ÇAGO'ları, çocuk adli görüşme odalarını Türkiye çapında kurduk. Birçok fiziki imkânları... Şurada kurulduğu iller görülüyor, birazdan fiziki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 10

imkânlarını da getireceğiz. SEGBİS’le görüntülü ifade alınabilmesini de imkân tanıyan odalar bu odalar. Fakat, tabii ki bunların işleyişiyle ilgili bir sıkıntı var yani oradaki işleyiş ne şekilde olacak, kim, nasıl orada görev yapacak? Yine, mağdur hakları kanun taslağımızda burası tamamen Mağdur Hakları Daire Başkanlığının taşra teşkilatı gibi bir anlamda çalışacak, il müdürlüklerine bağlı olarak. Burada, kurulan adli görüşme odalarının fotoğrafları var.

Suç mağdurları için kapsamlı bir destek, desteğin üç aşaması var: Bir, kollukta önleyici hizmetlerin yürütüldüğü aşama. Adalet Bakanlığındaki adli süreci, ortadaki boşluğu Mağdur Hakları Daire Başkanlığı dolduracak. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı gibi diğer hizmet veren kurumlar, STK’lar da dâhil olmak üzere bir de üçüncü, rehabilite edici psikososyal bölüm var. Esasında o bölüm de çok önemli. Yurt dışı uygulamaları gören arkadaşlarımızın edindiği izlenimler, STK’lar üzerinden bunun çok nitelikli yürütüldüğü yurt dışında. Bizde hep kamu üzerinde götürülmeye çalışılıyor bazı işler. STK boyutu arttığı takdirde belki bazı hizmetlerin ileride STK’lara devredilmesi de gündeme gelebilecek.

Mağdur hakları kanun tasarısı taslağındaki cinsel istismar mağdurlarına ilişkin düzenlemeler: İkincil bir mağduriyet, malum, izah ettik, kırılğan gruplar. Kırılğan gruplar veya dezavantajlı gruplar arasında çocuklar da var burada belirtilen. Aile içi şiddet mağduru, terör, göçmen kaçakçılığı, insan ticareti yönünden çocuklar da kırılğan gruplar arasında sayılıyor. Onlara pozitif ayrımcılık getirilmesi, yargılama sürecinde dahi olsa getirilmesi öngörülüyor.

Mağdur: Mağdurun tanımı da birçok yerde karşılaştığımız tanımlar.

Şimdi Mağdur Hakları Daire Başkanlığı tarafından sunulacak hizmetlere burada değinilmiş. Duruşma sırasında, soruşturma ve kovuşturma aşamasında mağduru ve bu arada çocuğu nasıl rahat ettirebiliriz, bu hususta bazı çalışmalar fıkralaştırılmış, SİR raporlarına ilişkin görevlerine değinilmiş ve aynı zamanda suçtan zarar görene gerekirse maddi tazmin hükümleri de var. Tabii, Meclisten bunun ne şekilde geçeceği de önemli, maddi tazmin hükümleri de getiriliyor. Yani, artık kişi adliyede mağdur olarak -çocuk olsun veya bir üçüncü kişi, bir büyük olsun- geldiği için mağdurken aynı zamanda sanık gibi muamele görmemesi için elimizden geleni yapacağız Mağdur Hakları Daire Başkanlığı olarak.

Cinsel Suç Mağdurlarına Yönelik Hizmetler başlığıyla taslakta bir maddemiz var. Burada, suç mağdurlarının ikincil mağduriyetlerinin önlenmesine vurgu yapılıyor ve “Özel merkezler kurulur.” diyor. Bu özel merkezler işte ÇİM tarzı merkezler olacak veya ÇİM olacak. Coğrafi konuma göre bunlar yaygınlaştırılacak. Burada görev yapan -belki size de oradaki görüşmelerde yansımıştır- doktorların, birçok zaman dile getirdikleri, “döner sermaye” tabir edilen aylık ödeneklerinin burada çokça tahakkuk etmemesinden ötürü buralarda çalışmak istememeleri, isteksiz olmaları gibi bir sıkıntının önüne geçilebilmesi için “Kendi kurumlarından ödenmeye devam edilir bu ek ödenekler.” gibi bir maddesi var.

Cumhuriyet savcısı tarafından mağdurların ifadesinin bizzat alınmasını ÇİM’lerde öngörüyoruz. Biliyorsunuz, şu anki düzenlemede suça sürüklenen çocuklar sadece bizzat cumhuriyet savcılarının tarafından sorgulanıyor veya soruşturması yürütülüyor fakat tabii ki suça sürüklenen çocuklar da aynı zamanda literatürde mağdur olarak kabul ediliyor, o da bir gerçek. Fakat, cinsel istismar suçu mağduru çocuklar için de bundan sonra savcı bizzat orada bulunuyor. Çünkü, bu tarz şikâyetler de bize geliyor açıkça bazı illerden, işte, cumhuriyet savcıları ÇİM’e gelmekte bazen ihmal gösterebiliyorlar gibi. Biz bunlar için gereğini yapmaya çalışıyoruz tabii, oraya gitmeleri noktasında.

“Mağdurun rızasının bulunması hâlinde ifade sırasında görüntü ve sesleri kayda alınır.” gibi bir madde var. Tabii, mağdur çocukların ifadesinde bu kayıt zaten zorunlu yine CMK uyarınca.

Yine, “Maddi gerçeğin ortaya çıkartılması açısından zorunluluk bulunan hâller dışında mağdurun yeniden ifadesi alınmaz, merkezde alınan ifade ile yetinilir.” ÇİM işleyişini ne kadar nitelikli hâle getirirsek zaten ikinci bir defa ifade almaya lüzum kalmayacak.

Yine, cinsel suç mağdurlarının beden muayenesinin konusunda uzman hekimler tarafından özel ortamlarda yapılmasını öngörüyoruz bu şeylerin.

Mahkeme aşamasında tekrar ifade alınması gerekirken, malum, duruşma sırasında sanık bir tarafta, çocuk bir tarafta oluyor. Bunun önüne geçilebilmesi için mağdur, şüpheli ve sanığın aynı ortamda bulunmayacağı şekilde uzman refakatinde mahkeme sürecinde de kovuşturmada da bunun alınmasını öngörüyoruz.

Yine, SEGBİS sistemiyle ifade alınabileceği ne değiniyoruz.

Üniversiteler bünyesinde -orada, ÇİM’de bilgi verilmiştir sanırım- kurulan aynalı odalarda da, yani o fiziki imkânların sağlandığı odalarda da bu ifade alınabiliyor, yine buna da yasal zemin sağlanmış olacak.

Multidisipliner yapısına değinmişim bu meselenin. Çocuk konusunda hizmet sunan o kadar çok birim var ki. Ama tabii, böyle bir koordinasyon eksikliğine de değinmişim. Çıkartılacak yönetmeliğin de Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Aile Bakanlığı, İçişleri Bakanlığınca birlikte çıkartılması gerekiyor. Bunu da bu şekilde...

BAŞKAN – Üst yapı kime bağlı olsun, hangi bakanlığa?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Şu an Aile Bakanlığında esasında, merkezî koordinasyon çocuk hizmetlerinde.

BAŞKAN – Uygun olan o mudur?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Esasında uygun olan bu fakat merkezî koordinasyonda da... O da tartışılıyor birçok çalıştayda. Biz bir araya geliyoruz yılda, belli mesleleri... Müsteşarlık düzeyinde bir toplantı yani müsteşarlar bir araya geliyor ilgili bakanlıkların. Aksayan yönlerin oradan yönlendirilmesi amaçlanmış,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 11

güzel bir düşünce fakat, işte, etkinliği konusunda hep bir tereddüt var. Geçmişte Adalet Bakanlığında, Aile Bakanlığı kurulduktan sonra bu merkezî koordinasyonu aldı Adalet Bakanlığında. İl koordinasyonları, ilçe koordinasyonları çok güzel dizayn edilmiş fakat orada çok değişik sıkıntılar dile getiriliyor. Bunda herhâlde bir sakınca yok. Mesela, ilçe koordinasyonu diyelim. Bir ilçede çocuklara yönelik sunulan hizmetlerin veyahut diğer hizmetlerin tartışıldığı...

BAŞKAN – Kaymakamın başkanlığında mı kurul toplantıyor?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Ha, biliyorsunuz belki de Başkanım.

Şimdi, orada diyelim ki belediye mesela temsilci olarak itfaiye memuru göndermiş. Bunlar atipik örnekler belki ama olmuş yani bunlar. İtfaiye memurunun oraya gelmemesi gerekiyor. Çocuk hakkında, kadın hakkında, toplantının genel temayülü neyse o konuda uzman birinin gelmesi veya yetkili birinin gelmesi, inisiyatif kullanabilecek birinin gelmesi gerekiyor. Bu gibi sıkıntılar var fakat aşılacak zamanla inşallah yani elimizden gelen gayreti gösteriyoruz.

Türkiye’de çocuk adalet politikasının gözden geçirilmesi. Mağdur Hakları Daire Başkanlığımız kuruldu, tabii, Bakan oluruyla kuruldu. Birçok çalıştay, sempozyum yaptı, birazdan değineceğim birçok rapor yayınladı fakat henüz tabii, yasası taslak aşamasında yani Meclisten geçmesi bekleniyor kısa vadede.

Bu arada neler yaptı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı? Bir mevzuat analiz çalışması yaptı, hâlâ devam ediyor, danışman ekibin çalışmaları devam ediyor. Mevzuat değerlendirme çalışmaları yapıldı Mersin’de ve Ankara’da. Çocuk adaleti yönetimine ilişkin durum analizleri, karşılaştırmalı hukuk çalışmaları yapıldı, yine Çocuklar İçin Adalet Projesi’nde birçok Avrupa ülkesine gidilerek bu hususta sunulan hizmetler incelendi, onların raporları irdelendi, yine çalışma ziyaretleri yapıldı.

ÇAGO’ların etkinleştirilmesi ve yaygınlaştırılması için bir efor sarf ediliyor bu alanda.

SİR raporlarının standartlarının belirlenmesi konusunda bir çalışma yürütülüyor, bu da çok önemli. Yani, bazı SİR raporları var, çok nitelikli gerçekten -yani sosyal inceleme raporları- bazıları ise çok basit yani bunun belli bir standardı yok. İşte, aynı maası alıyorlar, malum, Türkiye’deki birçok alanda dile getirilen sıkıntı. Bunun belli bir standardı olsun denilerek bu hususta çalışmalar yürütülüyor. Sosyal destek sisteminin etkinleştirilmesi hususundaki çalışmalar var.

Bu kapsamda hazırlanan bazı raporlarımız var, bunlara bizim İnternet sitemizden de ulaşabiliyorsunuz. Çocuklara İnternet Ortamında Cinsel İstismarın Önlenmesi Raporu, Ergenlik Döneminde Şiddet Eğitimi ve Akran Zorbalığı Raporu, Çocuğun Cinsel İstismarı Suçlarında Mağdurun Rızasının Uluslararası Hukuk Ceza ve Cezaların Orantıllığı Bağlamında Değerlendirilmesi Raporu, Adli Destek Sisteminin Değerlendirilmesi Raporu hazırlandı Mağdur Hakları Daire Başkanlığı tarafından.

Peki, hazırladığımız yasa tasarısı Meclisten geçtiği zaman hangi hedeflere ulaşmış olacağız? Suç mağdurlarının tamamına yönelik adalete erişim kapsamında etkin bir bilgilendirme, yönlendirme sistemi kurmuş olacağız. Hâlen çocuk ve aile mahkemelerinde bulunan uzmanlar aracılığıyla sağlanan psikososyal destek çalışmaları 139 ağır ceza merkezinde tüm adli süreci kapsayacak şekilde verilecek. Mağdur Hakları Daire Başkanlığının bir başka teşkilatı olacak bu anlamda. Yani, merkezden, Ankara’dan yazışma yapan bir yer olmayacak, bizzat belli merkezlerde teşkilatları olacak.

Çocuk ve boşanma sürecine has uygulanan mevcut tüm kırılğan grup mensuplarını kapsayacak şekilde adli süreci genişleteceğiz. Bu hususta yaptığımız çalışmalardan biri olarak da Mağdura Yaklaşım Kılavuzu’nu hazırladık, birer suretini sizlere de bıraktık.

Yine, Tanıklara Yaklaşım Kılavuzu’muz aynı şekilde. Çocuk da olabilir bu, biliyorsunuz birçok mağdur çocuk. Tanıklara Yaklaşım Kılavuzu üzerindeki çalışmalarımız devam ediyor. Yine, bilgilendirme broşürlerimizi hazırladık.

Hizmet sunumuna ilişkin standartlar geliştirilecek, vaka yönetiminin uygulandığı, özel görüşme odalarının kullanıldığı etkin bir sistem kurulacak. O dediğimiz ÇAGO’lar etkin hâle getirilecek adliyelerde. Bu husustaki yazışmalarımız var fakat bir harekete geçmek istiyoruz, bunun için sizlerin de tabii, desteklerinin bekliyoruz yasalasma sürecinde.

Tasarının yasalasma ile onarıcı adalete katkı sağlamış olacağız. Yani, biliyorsunuz, çocukları cezalandırmak değil, esasında olmamalı. Bütün çocuk hâkimlerimizle biz çalıştaylar yaptık, kendileri de gerçekten bu bakış açısına sahipler. Mesela, diyorlar ki: “İlk defa suç işleyen bir çocuk bir farkla ele alınmalı caza boyutunda. Tamam, temadi etmiş, artık suçu alışkanlık hâline getirmiş, tamam, o da rehabilite edilebilir ama ilk defa suç işleyen çocuk belki adli mekanizma ile mümkün olduğunca geç tanıştırılmalı, tanıştırılmamalı. Belki önleyici hizmetler... İçişleri Bakanlığına da çok şey düşüyor yani o çocuğun suç işlememesi için belki atacağımız çok adımlar var ondan önce. Adliyeye girdikten sonra, malum, işte cezaevi boyutu var. Burada rehabilite etmek, bir de dışarıda bu çocuğa vereceği emek belki daha da masrafsız olacaktır.

Başbakanlık genelgesiyle kurulan ÇİM uygulaması yasal altyapıya kavuşacak. Şu an ÇİM uygulanıyor ama bir Başbakanlık genelgesiyle biliyorsunuz orada izah edilmiştir. Bunun altyapısını oluşturacağız. Tüm cinsel suç mağdurlarına hizmet verir şekilde yaygınlaştırmayı hedefliyoruz. Bazı il merkezlerinde... Yani çok nadir tabii bu, cinsel istismar mağduru çocuklar veya bu şekildeki mağdurlar sayıca az olduğu zaman...

BAŞKAN – Orada sorun var, geçen hafta dile getirmiştiniz İzmir’den gelen arkadaş yani “Ayrım yapamıyoruz.” demiştiniz. Burada bütün cinsel suç mağdurları, taciz...

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Evet, bu şekilde öngörüyoruz.

BAŞKAN – Yani, “Dokunmaya dayalı istismara bakıyoruz.” dedi, kapsamın genişletilmesini ya da belirlenmesini, tanımlanmasını istiyorlar.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Farklı günlerde farklı şeyler yapıyor savcının tutumuna bağlı olarak.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 12

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Suç mağdurlarının ikincil mağduriyetinin önlenmesi için tedavileri, korunmaları, barınmaları ve çalışmalarına yönelik ikincil mevzuat için altyapı oluşturulmuş olacaktır. O yönetmeliği mesela çıkarmamız gerekecek bir an evvel. STK'ların hizmete aktif katılımı sağlanacaktır. Bu konuda da gerçekten çok eksiklikler var. Yani, belediyelerin üzerine düşen esasında belirli zorunluluklar var. Mesela, çocuklara yönelik sunmaları gereken hizmetler var ama birçok belediye bundan bihaber yani, çok haberdar değiller, farkında değiller, Oradaki kişinin öyle bir bilinci yok. Bunlara yönelik onlarla ne kadar sıkı ilişki kurabilirsek daha da etkin bir hâle gelecek diye düşünüyoruz.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Değinecek mevzuat anlamında birkaç şey var ama... Ya da soruları cevaplayayım.

BAŞKAN – Nedir o mevzuat, hangi mevzuat?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Yani şey tartışılabilir: Şimdi buradan sanırım bir rapor çıkacaktır. Şimdi, CMK'nin 236'ncı maddesinin 2'nci fıkrası var. Burada, malum, esasında, hep onun üzerinde döndü adli süreçte tartışmamız. Orada “psikolojisi bozulmuş çocuklar ikincil defa” diyor mesela, psikolojisi bozulmamış çocuklara yönelik esasında bir şey öngörülüyor burada. Bu tartışılıyor yani. Bu tartışmadan belki sizleri haberdar etmiş oluruz bu anlamda. Acaba sadece psikolojisi bozulmuş çocuklar mı ikinci defa dinlenmemeli yoksa çocuklar mı? Böyle bir ayırım var burada.

MUSTAFA HÜSNÜ BOZKURT (Konya) – Psikolojisi bozulmamış çocuk da mı oluyor istismar olaylarında?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Şimdi, yasayı Meclisimiz bu şekilde kaleme almış, onu bilemiyorum, bu şekilde uygulanıyor. Şimdi, psikolojisi bozuk...

BAŞKAN – Burada, tüm çocuklar diyorsunuz, düzeltilmesi lazım bunun.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Düzeltilmesi lazım diyen doktrinde görüşler var diyorum.

BAŞKAN – Düzeltilmesi gerekir aslında.

Onu rapor hâlinde alalım biz, başka böyle göze çarpan, “Mevzuatta şu da şöyle olsa.” diyeceğiniz hususlar varsa biz raporumuzda öneririz onları.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Şu var: Belki yakalama... Şimdi, dedik ya suça sürüklenen çocukların bizzat soruşturması cumhuriyet savcılığı tarafından yürütülüyor. Belki ek külfet getirir, getirmez bilmiyorum ama mağdur çocuklara yönelik böyle bir zorunluluk yok. Savcılarımız hassasiyet göstererek, işin vahametine bakarak kendileri bizzat yürütüyorlar inisiyatif alarak. Mesela, mağdur çocuksa kolluğa bırakmama o soruşturmayı ama yasada esasında kolluğa bırakabiliyorsunuz. Ne olabiliyor? Mesela, ÇİM'de bu anlamda mağdur çocuk ifadesi alındığı için savcılarımıza biz “Mutlaka oraya gitmelisin.” diye şey yapamıyoruz doğal olarak.

BAŞKAN – Tüm Türkiye’de yaygınlaşması lazım ki o zorunluluğu getirelim.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Tabii.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ÇİM olmadan da savcı alabilir.

BAŞKAN – Evet, direkt savcı da alabilir.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Ona belki değinilebilir. ÇİM olduğu takdirdeki uygulamamız ve ÇİM olmadığı takdirde de görsel ve işitsel kayda alınıyor ve uzman eşliğinde alınıyor çocuk ifadeleri -ÇİM yoksa eğer- o il merkezinde veya bulunulan yerde.

Yargıtay 5. Ceza Dairesi birkaç içtihat vermiş bu konuda, bu uygulamayı eleştirmiş. Hâkimlerimizi biz sadece yasayla... Biraz önce dedik ya, bu yasa düzenlemeleriyle yasayı düzeltirsek düzelir mi? Hani hep söylüyoruz. İşte, kötü bir yasa iyi bir uygulayıcı elinde, biliyorsunuz... Şimdi, esasında Yargıtay da yön gösteriyor hâkimlere. Mesela, birkaç kararı var burada, diyor ki: “Mağdurların ifadelerine ana hatlarıyla ve diğer delillerle desteklendiği takdirde itibar edilmemesi için tıbbi bir neden yokken...” Yani, “Başka bir tanık çıkmamış aleyhe, dosyadaki delillerin yönü değişmemiş, sen tekrar çağırıp dinlemişsin mağduru. Neden dinledin?” diyor yani Yargıtay eleştiriyor. Biliyorsunuz, mahkemeler için de Yargıtayın görüşü elbette ki önemlidir. Ha, bunu uygulamayla da biz elimizden geldiğince düzeltmeye çalışıyoruz, Yargıtayın da bu yönde kararları var.

BAŞKAN – 5. Ceza Dairesi hangi suçlara bakıyor?

YASAMA UZMANI – 14. Ceza Dairesi daha çok Başkanım.

BAŞKAN – O eski karar değil mi?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Tabii, tabii, bu 2007-2008 kararı.

Ben çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de çok teşekkür ediyoruz.

Sorusu olan arkadaşımız var mı?

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Ben bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Herhangi bir ihtisaslasmaya gidilmesi düşünülüyor mu çocukla ilgili suçlarda; çocuğa karşı işlenen suçlarda yani çocuğun mağdur olduğu da, çocuğun karıştığı suçların olduğu durumlarda da? Mesela, Ankara’da cinsel suçla, çocukla ilgili ÇİM’lere gelen savcılar belli ama her yerde bu yok. Fakat, onlarla konuştuğumuz zaman da aslında bunun bir ihtisaslasmaya

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyona : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 13

konusu olduğu, dolayısıyla ihtisastlaşma hâlinde çok daha uygun uygulamaların yapılacağını söylüyorlar. Öyle bir şey var mı önerilerinizin içinde?

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Yani, çocuk mahkemeleri ve çocuk ağır ceza mahkemeleri dışında?

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Evet.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Yani şu an öyle bir şey bilmiyorum.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Cinsel suçlarla ilgili.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Cinsel suçlara özel.

PROF. DR. BETÜL ULUKOL – Evet.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – Öyle bir şey duymadım ben.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Başka?

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ben varım.

BAŞKAN – Nurhayat Hanım, buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Şimdi, geçen hafta ÇİM’lerde özellikle mağdurların, tabii, ifadeleriyle ilgili eleştirilerimiz olmuştu ama tasarıda gördüğümüz kadarıyla çoğu karşılanmış. Sadece bir yer takıldı kafama, “Mağdurun rızası gerekir ses ve görüntü kaydı için.” gibi bir şey vardı.

MAĞDUR HAKLARI DAİRE BAŞKANLIĞI TETKİK HÂKİMİ RAMAZAN GÜRKAN – O çocuk olmayan mağdurlar için. Hani kişisel görüntüleri, özel hâleri olduğu için... Çocuklar hakkında muhakkak görüntü kaydının alınması gerektiği öngörülüyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Yine, aslında, olay sonrasında ilgili değerlendirme yapıyoruz burada. Burada belki gördüğümüz zaten birkaç tane örneği olan şey, keşke bütün Türkiye’de bu tarz cezaevi olsa. En azından burada kalan çocukların cinsel istismarını engelleyici birtakım tedbirler alınmış ama bunun dışında çocukların kaldığı birçok cezaevi var, oraları da görmemiz gerekir ve oralarda çoğunlukla da hâlâ koğu sistemi var. Oralarda kaç çocuk kalıyor? Bilmiyorum, öyle bir istatistik var mı, koğu sisteminde kalan çocuklar kaç tanedir?

Sonra, cinsel istismar dışında da aileleriyle görüşme konusunda “Hükümlülerin ailelerinin gelmesi için Kızılay karşılıyor.” dediniz ama tutuklularla ilgili böyle bir şey var mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Aynı, fark etmiyor.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Aynı mı?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Evet.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Ha, bir de şöyle bir istatistik var mı onu merak ediyorum: Yani, suçta sürüklenen çocukların statüsü, ekonomik durumlarıyla -ki aslında o SİR’lerde aşağı yukarı herhâlde ortaya çıkıyordu- ilgili bir istatistik var mı? Yani, suçta sürüklenen çocukların ekonomik durumlarının kaçta kaçını, ne değildir, onunla ilgili bir şey var mı?

Bir de bu tarz bir cezaevinin maliyeti nedir? Bunu şundan soruyorum: Bizim asıl amacımız önlemek olmalı. Yani, böyle bir cezaevi yapmak için, işte, 7 kişiye 1 uzman istihdam etmek için, 2 kişiye 1 infaz memuru istihdam etmek için harcadığımız parayı, biz, o çocukların, mesela, aile sigortasına harcasak, eğitime harcasak, en baştan o çocuklara yatırım yapsak, o paraları oralarda harcasak, hem başka mağdurların olmasını önleyip hem o çocukların geleceğinin yok olmasını önleyip daha huzurlu bir ülke yaratabiliriz diye düşünüyorum. Bu tarz istatistikler var mı, bir de onu merak ettim.

BAŞKAN – Evet, buyurun Ali Bey.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Efendim, aslında, sunumda, yansıda diğer kurumlarda kalanların sayısı vardı, önünüzdeki dokümanlarda da var. Toplam 2.500 kişi dersek onun yaklaşık 1.500 kişisi diğer kurumlarda kalıyor. Yani, 2.500 kişiden 1.483’ü, yaklaşık 1.500’ü müstakil olmayan kurumlarda kalıyor ama yine bir sonraki yansıda vermiştim, 5 tane ceza infaz kurumumuzun bu kapsamda şu an inşaatı sürüyor, 2 tanesi önümüzdeki ay açılacak. Onların toplam kapasitesi de 1.500 zaten. Türkiye’nin de ortalama çocuk sayısı son beş altı yıldır bu rakamlarda seyrediyor. Yani, dolayısıyla, biz 2017 yılı sonu itibarıyla bütün bölgelerde müstakil çocuk kurumları yapmış olacağız, bunu tekrar arz etmiş olayım.

Kızılayla alakalı yaptığımız protokol sadece çocuk eğitimleri için değil, diğer kurumdaki çocuklar için de geçerli. Onların ailesinin gelmesi noktasındaki yardımı Kızılayla protokolle bize sağlamış oldu.

Bahsetmiş olduğunuz raporlar... Bu, ARDEF içerisinde aslında sosyoekonomik durumu belirtir veriler de var ama tam olarak neyi karşılıyor, sizin ifade ettiğiniz şekilde bir raporlama mı çok da şu an bilmiyorum ama aslında o ARDEF’te sosyoekonomik durum tespiti de yer alıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Başka sorusu olan?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Benim bir tane var, o demin ki tam anlamadığı galiba.

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu merkezlerin çocukların özel durumlarını mahkemelere iletebilecekleri bir sistemde olması gerekir. Yani o rapor şeyi içerisinde belki yansıtacak kanun tasarısı. İlla, aslında, ben her şey için kanuna gerek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10-123)

Tarih : 08/06/2016 Saat :

Kayıt: Araş. Aile Stenograf :

Uzman : ..... Sayfa: 14

olduğunu düşünmüyorum ama o demin verdiğim eğitim örneğindeki gibi, "Bu çocuk eğitime meyilli ve bu eğitimden yoksun kalırsa daha fazla suç işleyebilir." Yani, toplantı gösteri yürüyüşünden gelmiş çocuğu işte sonuçta. Burada dediniz ya "Adliyeyle aslında ilişkilendirilmemesi lazım." İlk defa gelmişler, aslında ilk olması gereken şey onları alıp da tutuklamak değil ama maalesef Türkiye'nin aklı böyle işliyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Mahkemelerimiz öncelikle tedbir kararları vermeyi önceliyorlar biliyorsunuzdur, o konuda zaten Aile Bakanlığıyla da birlikte çalışıyoruz. O merkezî koordinasyonun konusu da o esasında.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tutuklamadan önce mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Tutuklamadan önce eğitim tedbiriyle bırakıyor ama zorunlu kılıyor eğitim tedbirini, "Eğitimine devam edeceksin." diyor veyahut da rehberlik, psikolojik danışman, "Danışmandan haftada şu kadar saat şey alacaksınız." diyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bunu terör suçlarında pek yaptığını sanmıyorum, onlar daha çok yetişkin olarak görüyor ya da başka bir algı var. Yani ,orada, kalkıp da öyle eğitime gideceksin bilmem ne örneklerine yıllardır hiç rastlamıyoruz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Çocukların ayrı tutulduğunu çok iyi biliyoruz, çocuk hâkimlerimizden de duyuyoruz. Yani, öncelikleri her zaman şey...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben onu kastetmiyorum, hâkimin yapması gereken o olabilir -ya da işte, bence yapmıyordur, sizce yapıyordur da- bu merkezlerin yapması gerekenden bahsediyorum. Yani, aynı zamanda bu iyi hâl indirimleri için ve daha doğrusu bir daha o tutukluluğun devam etmemesi için bu merkezlerde madem bu kadar bire bir çocukla görüşülüyor, "Onların, her bir çocuğun özelliğini takip ediyoruz." deniyor burada, bunun da aynı şekilde iletilmesi lazım mahkemelere, bir raporla iletilmesi lazım. Yani, Ayşe bilmem kim, Ahmet bilmem kim, bu çocuğun özellikleri budur ve mümkünse bu çocuğun eğer suç vasfına baktığınızda gerçekten bu tutukluluğun devamını gerektiren ciddi bir şeyi yoksa buna yönelmesi gibi bir rapor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – SİR raporu bir kez alınmıyor. Yargılama sürecinde mahkeme... Düşünün, çocuk hâkimlerimizin muzdarip olduğu konunun en başında bu geliyor. Mesela, HSYK diyor ki: "Sen bu sene şu kadar karar vermişsin, şu kadar vermemişsin." terfi etme şeyleri var. Diyorlar ki: "Bizim dosyalarımız bitmiyor ki. On üç yaşında, on beş yaşında bir çocuk suç işlemiş ben on sekiz yaşına kadar o dosyayı her ay ele alıyorum, iki ayda bir üç ayda bir raporu geldikçe, raporu yenilendikçe." O tedbiri değiştirebiliyor. Belki tam olarak... Dediğinizi anladım ben.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Bu merkezde.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Anladım fakat bir kez verilmiyor bu rapor yani o raporlar gelip gidiyor zaten, devamlı o SİR raporları yenileniyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Ben bir kere, iki kere demedim, bu merkezden bir rapor gidiyor mu, soramıyorum mu soruyu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Eğer tedbire hükmetmişse hâkim kesinlikle o raporlar geliyor, onu diyebilirim ama merkezden gelip gelmediğini...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Hükümlüden bahsetmiyorum, tutuklu çocuktan bahsediyorum, neyse, tamam.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz sunumlarınız için Sayın Genel Müdür Yardımcımız, Sayın Tetkik Hâkimimiz.

Konunun bugün adli boyutunu, çocuk cezaevleri boyutunu, mağdur hakları boyutunu incelemiş olduk. 12-13 Haziran tarihlerinde de Karaman'a çalışma ziyareti gerçekleştireceğiz. Ondan sonraki hafta Emniyet ve Çalışma Bakanlığı... Her türlü istismar, çocuk işçiliği de bir istismar, onunla alakalı Çalışma Bakanlığı yetkililerini dinleyeceğiz. İLO ve UNICEF yetkililerini dinleyeceğiz ilerleyen toplantılarda. Onların programlarını sizlere zaten hem toplantılarda hem de yazılı olarak aktaracağız.

Ben hepimize çok çok teşekkür ediyorum.

Cezaevi yetkililerimize bugün bizi burada ağırladıkları için çok teşekkür ediyoruz. Sağ olun, var olun.

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Eğitim modüllerinden alma şansımız var mı?

BAŞKAN – Bunlardan fazla var mı, dağıtabilir miyiz Komisyon üyelerine?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Tabii, tabii, masa üzerindeki her doküman cezaevleri...

DENİZ DEPBOYLU (Aydın) – Ama bu bir set.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Tabii, tabii, set olarak verelim.

BAŞKAN – Bir tane var ama burada.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Birer takım mı? Onu biz şeyden...

BAŞKAN – Bizim Komisyon üyelerimize gönderebilir misiniz?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ALİ YILDIZ – Göndeririz tabii.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati; 14.08